

Zware plakATEN van zwartbruine schaduw, romantiese boomgroepen à la Corot of Rousseau, een techniek die weinig of niets openbaarde van de eigenschappen van het Afrikaanse veld, moesten ons binnenleiden van Europa in Afrika. Het resultaat was slechts het omgekeerde.

In deze zin mag ik misschien ook de bij het begin van dit opstel aangehaalde woorden van Mr. Muller verstaan: voor een Europeaan, een Nederlander, een Engelsman, is het hoogst moeilijk om te ontkomen aan de banden van zijn tradities. Hoe meer een Europees schilder gewerkt heeft voor een eigen stijl en intieme vertrouwdheid met een bepaalde sfeer, hoe moeilijker moet het hem vallen om hier de oude Adam af te leggen. Daarbij komt dat dóórdringende liefde voor het Afrikaanse landschap, wat iets anders is dan oog voor het romantiese en zonnige schoon, feitelijk slechts mogelijk is voor de zonen van het land.

We hebben nu gereede aanleiding om over te gaan tot het andere belangrijke medium van onze artiest: de houtsnede.

Het is geen toeval dat juist Pierneef zich zo bijzonder aangetrokken voelt tot deze werkwijze. Want hier is het zijn taak om de kleur en de stof aan te duiden door het zwart-en-wit-kontrast; het werk moet suggestief zijn, meer dan vertellend.

Bij al de zonneschijn en de vlammeende kleuren vaak, is de totaal-impressie van een Afrikaans zomer-landschap immers één-tonig. De ijle, droge, transparante lucht doet wel contrasten van licht en schaduw scherp spreken, maar het licht is zo fel en medogenloos dodelijk voor de fijne kleurschakering, de slagschaduw zo intens, dat deze strijd van licht en donker al het andere verdringt.

Als andere schilders zich blind staren op de vele kleuren zonder de synthese ervan te bereiken, ziet Pierneef's oog, bij heldere zonneschijn, het licht in eerste instantie, en dus ook het donker, al het andere subordinerend. Uit een andere drang dan bijvoorbeeld Jan Mankes snijdt Pierneef z'n blokken, maar bij beiden zit hetzelfde gronddenkbeeld als beginsel voor. De lijn moet vooral helpen om de stof te verbeelden, bij Pierneef meer dan bij Mankes. Beiden zoeken de innigheid door soberheid te weerspiegelen, alleen Pierneef, vindend minder innigheid om zich heen, gaat dus de decoratieve kant op. Daar ligt een groot gevaar. De technische vaardigheid beheerst de tekenachtigheid van oude gevels met hun ornamenten; van hoogopgaande stammen tegen bleek-lichte achtergrond. Maar dit bleke wit in Pierneef's houtsneden is dikwels te leeg. Een witte muur, op wit papier gezet, is wit, maar suggereert soms onvoldoende de half vergane kalklaag. Grillige boomstammen tegen de witte, wezenloze hemel zijn soms toch te zeer silhouetten, te zeer op hun ware dikte